

Tudi stanovsko zavedni in energični so bili kraški učitelji, ko so branili interese šole in učiteljstva.

Že dolgo vrsto let pa je na Krasu v marsičem drugače. Zakaj neki?

Poročevalec o stafaži nam je marsikaj razjasnil. S posebnim zanimanjem smo čitali ta članek. Obžalovali smo kolege na Krasu, ki so morali igrati tako žalostno vlogo. Ne moremo zbrati primernih izrazov, s katerimi bi ožigosali po zasluženju take ukaze tistega okrajnega šol. sveta. Vprašamo pa, ali je izdal dotični šolstvo in učiteljstvo ponižujoči ukaz predsednik sam na svojo roko ali morda dogovorno s c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom ali zavoljo sklepa? Ako je zakrivil tak sklep c. kr. okr. šol. svet, bi trebalo vedeti, kaj in kako sta storila svojo dolžnost zastopnika učiteljstva. Da nista storila vse mogoče proti takemu predlogu in potem proti sklepu, je vredno graje.

Ako je ukaz delo nadzornikovo, potem naj ve, da obžalujemo, da je bil nadzornik vzet iz vrste ljudskih učiteljev. Mož, ki ljubi, da mu je učiteljstvo za stafažo, ni vreden, da je užival naše zaupanje dolgo vrsto let.

Pri zadnjih deželnozborskih volitvah je šlo naše učiteljstvo dvakrat v boj za poslanca, ki mu je dal nezaslužen klobuto pri prvi nepriliki v deželni zbornici. Učiteljstvo je bilo ogorčeno, a duška ni dalo temu ogorčenju. Šele potem, ko je prišel isti poslanec v Sežano hujškat župane in podžupane kraške proti nameravanemu malenkostnemu izboljšanju, šele potem je dalo učiteljsko društvo od sebe glas. Bil pa je ta glas preveč krotak. Energično moramo varovati koristi teptanega stanu!

Možat nastop učiteljstva na Kranjskem pri deželni učiteljski skupščini se tolmači na Goriškem različno. Učiteljstvo, ki noče biti nikomur v stafažo, niti c. kr. okraj. šol. nadzorniku ne, odobruje povsem tako postopanje, zakaj nekaj takega je rojilo po glavah tudi pri nas. Mnenje je, da se bo tudi pri nas moralo zgoditi isto. S tem pokažemo solidarnost Kranjske razmere in naše razmere so enake. Na Goriškem in Kranjskem je učiteljstvo najslabše plačano. Bojimo pa se, da bi pri nas vpliv nekaterih okr. šol. nadzornikov ne izkušal zabraniti volitve takih delegatov, ki bi hoteli posnemati tovariše na Kranjskem.

Tovariši, otresimo se takih varuhov, ki bi nas radi imeli le za stafažo! Oni, ki ne jedó več našega grenkega kruha, nam ne morejo biti odkritosrčni prijatelji. Pomagati nam nočejo, ako bi tudi mogli; zabranimo jim, da nas vsaj zavirali ne bodo v svetem našem boju za primerno existenco. Takim možem zakličimo: Roko proč daleč, proč od našega boja za naše življenske potrebščine!

Še nekaj moramo omeniti. Odkar je naše glasilo »Učiteljski Tovariš« v sedanjih rokah, odkar zastopa interese šolstva in učiteljstva tako krepko, kakor ga v zadnjih letih, od tedaj ni več v milosti pri naših nadzornikih. Učiteljstvo je dorastlo ter jelo spoznavati, da niso vsi nadzorniki zagovorniki svobodne šole ter svobodnega učiteljstva. Zato dobi v našem glasilu tudi kak nadzornik zaslužen lekcijo.

In to boli, zakaj mislili so ti gospodje, da so sankro-sanktni, da je učiteljstvo napram njim le podložna para, ki ni ustvarjena za drugo nego za stafažo!

Torej, kraški tovariš, le piši zopet in zopet poglavje o stafaži! Gradiva je pač dovolj. Na delo!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 5. listopada ob eni popoldne v Šmarju.

Razen običajnih točk je na vzporedu razprava tovariša g. Zopfa »O prostih spisnih nalogah na višji stopnji« in razgovor o novem »Šolskem in učnem redu.«

K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek 2. novembra t. l. ob 10. uri predpoldne v okoliški šoli s sledečim vpredom:

1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročila delegatov: a) O VII. dež. učiteljski skupščini. b) O »Zavezii«. c) O Lehrerbundu. 4. Nasveti.

K prav obilni udeležbi vabi I. Kopic, predsednik.

Kozjansko učiteljsko društvo je priredilo dne 30. septembra slavnostno zborovanje v pokoj stopivšemu tovarišu Francu Böhheimu, nadučitelju v Kozjem. Vkljub počitnicam se nas je zbralo prav lepo število, kot gostje so bili navzoči gg. dr. Jankovič, član okr. šol. sveta, katehet dr. Jančič in župan ter načelnik krajnega šolskega sveta Jan. Elsbacher. Društveni predsednik tovariš Fr. Šetinc iskreno pozdravi navzoče ter razloži pomen tega izrednega zborovanja, ki je namenjeno enemu naših najboljših tovarišev. Tovariš V. Pulko omenja v svojem slavnostnem govoru slavljence najpoprej kot učitelja. Službovati je pričel l. 1861. Šolske razmere so bile takrat še v povojih, a vkljub naglemu razvitku je korakal tovariš Böhheim krepko z duhom časa naprej. To izpričuje dejstvo, da je bil imenovan okrajnim šolskim nadzornikom, a ni maral sprejeti te častne službe. Potem mu je bil podeljen srebrni križec s krono za zasluge. Nadalje omenja govornik slavljenceve zasluge za naše učiteljsko društvo, ki mu je bil oče, dolgo let predsednik in ves čas, to je 24 let, marljiv odbornik, ki je naše stanovske razmere podpiral z besedo in dejanjem. Tovariš Böhheim je imel tudi najlepše urejen šolski vrt. Da mu je učiteljstvo zaupalo, je pokazalo s tem, da ga je dolgo vrsto let volilo svojim zastopnikom v okrajni šolski svet. Bil je slavljencev tudi ves čas svojega bivanja v Kozjem, torej celih 33 let, knjižničar okrajne učiteljske knjižnice. On je bil vobče izmed nas eden najboljših, in če učiteljstvo slavi svoje vrle može, časti tudi samega sebe.

Na to omenja predsednik, da je Kozjansko učiteljsko društvo dolžno poslavljajočemu se tovarišu Böhheimu mnogo. Da ta dolg vsaj nekoliko poravna, ga je imenovalo danes svojim častnim članom. Pri tem izroči slavljencev krasno izdelano diplomo. Tovariš Böhheim se z ginjenimi besedami zahvaljuje vsem za izraze ljubezni in prijateljstva in izraža, da ga je najbolj iznenadila diploma, ki mu ostane drag spomin na vrle tovariše.

Zvečer je bil slavnostni banket, ki se ga je udeležilo tudi precej odličnih uradnikov in tržanov. V napitnicah, ki so se vrstile, so poslavljali slavljencev in njegove vrline. Z godbo na lok nas je kratkočasil zbor mladih uradnikov pod vodstvom tovariša Ulčerja; manjkalo pa tudi ni veselih pesmi, ker kjer se zbere učiteljstvo, tam se sliši tudi lepo pesem. Tovarišu Böhheimu pa kličemo:

»Saj srca zvesta kakor zdaj,
ostala bodo vekomaj.«

Književnost in umetnost.

Majcnova „Pesmarica“ (I. del) izide kmalu v predelani izdaji. Izdajatelj se je oziral na izpremenjena besedila novih šolskih knjig.